

maas- **mondig**

verantwoordelijke redactie:

Dr. S. W. COUWENBERG (voorzitter)

L. W. SCHMIDT

Drs. J. G. LEIBBRANDT

Ir. S. MASO

R. DE PAAUW (redactiesecretaris)

Tijdschrift van de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn te Rotterdam

INHOUD

redactioneel, 113

ons bed als protest of... S.W.O., 114

doen wat je niet laten kunt, 117

mini-meditatie over de opbouwwerker,
123

kanttekeningen bij het artikel van
dhr. G. Verschoor, 126

zelfonderzoek 1968 Alexanderpolder, 129

als er geen ontevredenen zijn
moeten ze worden uitgevonden, 132

welzijnswerk moeilijker
dan u denkt, 135

het Imago, 141

vidimus, 149

redactioneel

In dit nummer wordt Alexanderpolder, het wel en wee van een opbouw-orgaan in het focus van onze belangstelling geplaatst.

Aan de hand van een aantal bijdragen hopen wij u te confronteren met het in ontwikkeling zijn van een geheel nieuw stuk werk, met name het opbouwwerk.

Langzamerhand begint dit werk een eigen gezicht te krijgen, niet slechts door het feit dat er nu langzamerhand sprake is van een zekere ervaring, maar ook door het feit dat het aantal wijken waar sprake van is van een gestructureerde vorm van opbouwwerk middels o.m. een wijk opbouw orgaan met een daaraan verbonden functionaris in aantal is toegenomen tot zeven. Een alleszins verheugende ontwikkeling.

Door middel van deze bijdrage een kijkje achter de schermen, maar eveneens een confrontatie met de problematiek waarmee men te kampen heeft en dit zowel bezien vanuit de bestuurlijke als functionele kant.

Om een zo volledig mogelijk beeld te geven werd eveneens in dit nummer opgenomen een samenvatting van een zelfonderzoek uitgevoerd in Alexanderpolder.

zaten voegden wij er tenslotte aan toe het resultaat van het destijds ingestelde lezersonderzoek, waar zowel wij als u het nodige aan kunnen hebben.

De normale rubrieken completeren zoals gewoonlijk weer deze uitgave van Maasmondig. Door een gebruikelijke bestuurswisseling bleken we niet alleen de gaande, maar ook de komende voorzitter van het S.W.O.

Alexanderstad in ons „bezit” te hebben. De heer Hoogeveen is nu vice-voorzitter. De heer Lighthart is inmiddels opgevolgd door J. W. van der Schalk.

Wat de „Rotterdamse Jeugdzaken” betreft, is besloten geen afzonderlijke artikelen meer op te nemen, maar gezien de vele reakties menen we er goed aan te doen hierop in een aparte bijdrage terug te komen.

ons bed als protest of . . . S.W.O.

De dag, waarop werd gevraagd dit artikel te schrijven, werd 's avonds opgeluisterd met een bedfoto van Beatle John Lennon en zijn Japanse vrouw. Het doel van het zich zo in bed laten fotograferen was: protesteren tegen alle geweld in de wereld.

Nu is het protesteren reeds een geweldige bezigheid; het bed is, vooral 's morgens, ook niet te versmaden; protesteren in bed lijkt derhalve het sumnum van genoegen.

Waarom, zo vroeg ik mij af, hebben wij dit in Prins Alexanderstad niet gedaan. Waarom



zijn niet alle bewoners in de begintijd van de wijk in hun bed gebleven als protest tegen de halfuur-busdienst. Waarom blijven we nu niet net zo lang in bed, totdat we een ondergrondse metro naar Alexanderstad hebben. Waarom toch zijn wij aan een SWO begonnen?

Misschien dat wij in de geschiedenis, zoals deze is weergegeven door het veelgelezen

wijkadvertentieblad „Prins Alexanderstad”, iets van de motieven terugvinden.

„Zo groeide het . . . Na een publikatie in uw wijkblad toog een aantal wijkbewoners op een woensdag, te weten 18 november 1964, Immanuelkapelwaarts om met elkaar te discussiëren over: „Wat heeft de aanwezigen bewogen om deze besprekking bij te wonen?” Globaal gezien stelde men vast dat de belangrijkste beweegredenen waren: mogelijkheden te ontwikkelen om de wijk meer leefbaar te maken, bevorderen van het aanleggen van speelterreinen voor de jeugd, sportvelden, wijkcentrum, bevordering cultuurlijk werk, enz. Maar als men iets wil gaan doen, moet er eerst iets zijn. Welke richting wil men uit? Wat weten we eigenlijk van de plannen van de stad Rotterdam? Wat is een stichting sociaal wijkontwikkelingsorganisatie, wat een stichting wijkcentrum? Niemand wist hier een zinnig antwoord op.

Nadere informatie bleek dus zeer wenselijk en we besloten een deskundige aan te trekken die een en ander zou kunnen toelichten. Besloten werd een voorbereidingscomité in het leven te roepen, waarin alle zuilen vertegenwoordigd zijn, op zo breed mogelijke basis dus.

Die deskundige werd niemand minder dan burgemeester mr. G. E. Van Walsum, die op vrijdag 11 december 1964 op buitengewoon prettige, deskundige wijze vertelde over het nut en de mogelijkheden die er waren om tot oprichting van een stichting sociaal wijkontwikkelingsorganisatie te komen. Er bleken twee



op een zo breed mogelijke basis

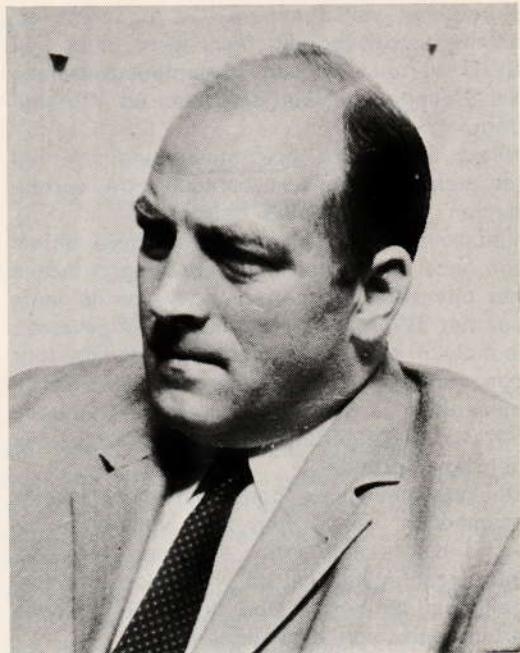
mogelijkheden aanwezig : installatie van een wijkraad of een stichting sociaal wijkopbouworgaan. Het verschil tussen beide instellingen is dat een wijkraad door B en W wordt benoemd op politiek niveau terwijl een stichting sociaal wijkopbouworgaan op zo breed mogelijke basis in de wijk(en) zelf uit de wijkbewoners moet worden geformeerd.

De structuur van de wijk was nog in wording, politieke verhoudingen onduidelijk, een wijkraad kon niet worden samengesteld.

Mr. Van Walsum vroeg zich zelfs af of Prins Alexanderstad (Alexandrië vond spreker een goede naam) aan een sociaal wijkopbouworgaan toe was. Anderzijds rijst de vraag of men kan wachten met de stichting van een sociaal wijkopbouworgaan. Mr. Van Walsum meende dat Prins Alexanderstad een geheel eigen karakter zal krijgen. Zowel pastoor Tulen als dominee Radstake woonden deze bijeenkomst bij, terwijl andere kerkgenootschappen, politieke partijen en verenigingen van hun belangstelling blijk gaven en ... nog geven".

Samengevat komt het er op neer dat wij gezamenlijk iets wilden doen aan de opbouw van de wijk. Het noemen van enkele voorbeelden geeft inzicht in het hoe hiervan.

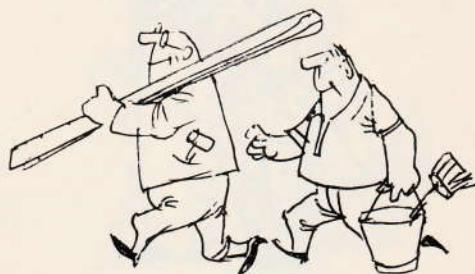
De eerste activiteiten waren de organisatie van de Koninginnefeesten in 1965 en het houden van diverse voorlichtingsbijeenkomsten door functionarissen van de gemeente. Voor de eerste avond was het hoofd van de afdeling Stadsontwikkeling en wederopbouw,



Ir. B. Fokkinga, uitgenodigd. Niet rekenend op een erg grote opkomst, werden we de eerste avond overstroomd met 500 belangstellenden; en dan te weten dat de zaal slechts 180 mensen kon bevatten.

Uit dergelijke voorlichtingsavonden is een relatie gegroeid met de gemeente en vele gemeentelijke functionarissen.

Ook op minder prettige wijze kwamen contacten tot stand; een duidelijk voorbeeld hiervan waren de plannen om onze wijk te ont-



gezamenlijk timmeren aan de wijk

sieren met vuilcontainers. De algemene afschuw tegenover dit plan werd door het SWO vertolkt in een protesttelegram aan het College van Burgemeester en Wethouders.

Naast activiteiten ook stimulering; bij het tot stand komen van verschillende verenigingen was het SWO betrokken.

Van zowel oude als meer recentere datum zijn onze aktiviteiten en besprekingen inzake het openbaar vervoer. In hoeverre de stem van het SWO daarbij van invloed is geweest, is moeilijk exact vast te stellen, maar de door ons verlangde rechtstreekse buslijn met de binnenstad is gekomen, terwijl de trambaan het veld heeft geruimd voor de metro (helaas nog bovengronds).

De opsomming en beschrijving van werkzaamheden kan ik nog lang volhouden; ik vrees dat ik mijn lezer zou gaan vervelen. Interessanter lijkt mij de vraag hoe iets dergelijks nu zo kan groeien. Ik geloof, dat twee grondbeginseisen essentieel zijn.

- 1) Zorg altijd open te staan voor wensen en verlangens van alle groeperingen en alle individuen, die in de wijk leven.
- 2) Datgene, wat men doet, moet in alle openheid gebeuren. Dit laatste impliceert openbare vergaderingen waar iedere wijkbewoner zijn mening naar voren kan brengen. Men moet open staan voor de pers, en zeker mag men de kritiek die men krijgt niet onder de tafel schuiven.



iedere wijkbewoner moet zijn zegje kunnen doen

Het is duidelijk, dat een openbare vergadering waar iedereen het woord mag voeren, niet altijd de beste plaats is voor rustig overleg over vele onderwerpen. Het SWO groeide dan ook tot een fijnvertakt orgaan met werkgroepen en commissies, waar de werkzaamheden worden voorbereid en uitgevoerd.

De algemene bestuursvergaderingen blijven echter van wezenlijk belang als inspiratiebron voor alle werkers, om verantwoording te kunnen afleggen aan de bevolking en om de bevolking ook de kans op inspraak te geven.

Juist door haar grote kracht en vele mogelijkheden loopt een SWO gevaar zichzelf voorbij te streven, door in haar enthousiasme alles zelf te willen organiseren. De eerste taak van een SWO moet echter blijven bestaan in het stimuleren van andere mensen en groepen, het bijeenbrengen en coördineren hiervan, het bieden van mogelijkheden om anderen aktief te doen zijn, etc. etc. Zo werkend is er in iedere wijk een essentiële taak voor een SWO.

L. A. M. Hoogeveen,
voormalig voorzitter
SWO „Prins Alexanderstad”.

doen wat je niet laten kunt

Wat beweegt iemand zich in te zetten voor een wijk, dit was zo ongeveer de vraag in ons achterhoofd, toen we een afspraak maakten met de heer Lighthart, hoofdberoep aanmer en totdat zijn opvolger in functie treedt als tweede baan secretaris van het wijkopbouworgaan.

Op zijn kantoor spraken wij over een aantal zaken welke zeer nauw verband houden met het wel en wee van Alexanderpolder, zaken waar de heer Lighthart in geen enkel opzicht makkelijk omheen wil, niet als bestuurslid, maar ook niet als inwoner, want vooral dat laatste is in niet onbelangrijke mate drijfveer geweest voor de betrokkenheid tot de wijk.

Het verhaal spreekt verder voor zich.

Redactie :

U bent vanaf het begin inwoner van Alexanderpolder, hoe voltrok zich de ontwikkeling en hoe raakte u bij het een en ander betrokken.

J. Lighthart :

In het begin woonden hier een paar honderd mensen. Deze ontvingen het toen pas uitgebrachte krantje „Prins Alexanderstad”, waarin de mensen gevraagd werd of ze iets wilden doen om de wijk in de toekomst zo leefbaar mogelijk te maken. Uit deze oproep resulteerde de eerste vergadering, die uiteraard een oriënterend karakter had om de doodeenvoudige reden, dat er nog niets bekend was, men wist niet of er een wijkraad

zou komen of wat anders. Op onze 2e vergadering was burgemeester Van Walsum aanwezig, die ons de suggestie aan de hand deed van een sociaal wijkopbouworgaan. We hebben toen een bestuurtje opgezet. Prins Alexanderpolder was toen alleen met wat vrije vestigingshuizen bebouwd. In deze tijd hebben we subsidie gekregen van „Volkskracht”. Vergaderingen werden bij de mensen thuis gehouden onder vrij veel belangstelling. Na een jaar hadden we het SWO op poten. Mede dankzij de medewerking van de wijkraad Kralingen, die al een sociaal-culturele organisatie op papier had staan, die



de pionierstijd is voorbij

wij alleen maar hoefden te bemannen. Na deze periode volgde een jaar of twee van klagen bij de gemeente over wegen, bus, voorlichting enz. Langzamerhand werd het gezelschap gemêleerdeder, mede door het op gang komen van de woningbouwsector, waardoor je een grotere achterban kreeg, zodat we sterker kwamen te staan bij het gemeentebestuur. Er kwamen vragen naar voren over speeltuinen en ruimten, die nodig waren voor de vele kinderen. De speeltuincommissie was een groot succes.

Nu heeft de P.A. 22.000 inwoners, de pionierstijd is voorbij, de wijk is „gesettled”. Dit brengt met zich mee, dat grote groepen mensen, die er pas wonen zich afzijdig houden van de activiteiten om de wijk zo leefbaar mogelijk te maken. Deze afzijdigheid is niet vreemd : in elke gemeenschap heb je die mensen, die wel mee willen profiteren van het werk dat tot stand is gekomen, maar niet deelnemen. Het is altijd een betrekkelijk kleine groep die er de vaart inhoudt. In de loop van de jaren hebben we echt wel wat bereikt: goede busverbinding, bestrating, groenvoorziening, het geen doorgang vinden van containers langs de straat, waarin de mensen hun vuilnisbakken moesten leggen, enz.

Redactie :

U hebt het over allerlei veranderingen. Zijn deze tot stand gekomen via het proces van inspraak en communicatie met de gemeente enerzijds en de bevolking anderzijds ? Of is het zo dat de in deze wijk welgestelden zoveel invloed konden aanwenden om de nodige maatregelen er door te krijgen ? Is het inspraak of schijninspraak ?

J. Lighthart :

Ik zal bij het laatste beginnen. Het is beslist niet zo dat de welgestelden, de elite, meer voorspraak zouden hebben. Ik heb er al deze jaren met m'n neus bovenop gezeten, ik kan niet zeggen dat de gemeente reageert op het roepen van de elite. Het is zelfs zo, dat de gemeente vroeger helemaal niet of slecht luisterde naar ons. Hierin is verande-

ring gekomen naarmate we volwassen werden. In de beginperiode was het niet duidelijk wie wij waren. De gemeente moest praten met een partner, die langzaam maar zeker een grotere bevolkingsgroep vertegenwoordigde. Hoe groter deze werd, hoe meer inspraak we kregen. Iedereen kan dat zien aan de R.E.T.-enquête over het openbaar vervoer, over de bibliotheek, over de studentenflat.

Enkele jaren geleden kon de gemeente nog plotseling zeggen, dat er vuilnis-containers zouden komen langs de trottoirs, wat door een goede actie van het SWO verhinderd is.



deze scènes behoren tot het verleden

Op dit moment is zo'n houding bijna niet meer mogelijk. Nee, ik kan gerust stellen dat er een goed samenspel is met de gemeente.

Om nog even op die studentenflat terug te komen. In deze kwestie lijkt het of wij geen inspraak gehad hebben, omdat die flat er uiteindelijk toch komt.

Wij hebben de bouw uit kunnen stellen. De gemeente heeft geluisterd naar onze bezwaren, heeft ons gevraagd waar een ander geschikt terrein gevonden kon worden. Wij hebben vijf terreinen aangewezen die niet voldeden. Achteraf kan je dan zeggen : zie je nou wel, de gemeente drijft haar zin zonder meer door. Men moet niet vergeten dat inspraak niet hetzelfde is als zijn zin doordrijven.

In de samenstelling van het sociaal wijkgebouworgaan hebben we geprobeerd de bevolking in al zijn geledingen naar voren te halen, zowel politiek als religieus, ook de verenigingen, de ongeorganiseerde burgers uit verschillende straten. Het resultaat is dat we een zeer goede voeling hebben met de bewoners. Dit is een voorwaarde voor het streven naar een zo groot mogelijke leefbaarheid in de wijk. Het SWO moet weten wat er leeft.

Redactie :

Het woord leefbaarheid is daarnet gevallen, een begrip dat de laatste tijd ook in andere verbanden nog al in de belangstelling staat. Zoudt u een nadere toelichting kunnen geven met betrekking tot Alexanderpolder.

J. Ligthart :

Deze is over het algemeen redelijk, hieronder versta ik dat de voorzieningen die nodig zijn, uitgewerkt worden, deels op papier, deels in uitvoering, bijv. het avonturenpark langs de Prinsenlaan en de werken voor meer sportaccommodatie. Er zijn voorzieningen op allerlei gebied: kindercrèches, bejaardenzorg, verenigingen. Een absoluut minpunt is de zaalruimte, die alleen bij de kerken aanwezig is. Wij pleiten voor een beter wijkgebouw dan dat wat we nu hebben. Het wijkgebouw is onvoldoende. In dit gebouw moeten te veel activiteiten plaatsvinden: kerkdiensten, dansen, tamboer en majorettes, instuif. Het is er bijzonder gehorig. De zalen van de kerken hebben het nadeel dat veel mensen drempelvrees hebben jegens kerken. De gemeente is van deze toestand op de hoogte en wij dringen sterk aan op een goed wijkgebouw; waarin allerlei activiteiten zijn geconcentreerd, zodat men voor alles in een gebouw komt. Dan pas kunnen we spreken van een ontmoetingscentrum.

Redactie :

Bij de bouw van Alexanderpolder was de volgorde van bouwen nog al merkwaardig, nl. eerst de huizen, daarna wegen e.d. en ten slotte voorzieningen voor sociaal-culturele activiteiten, bent u het daarmee eens.



In zekere zin is dat ook zo. De bouwers hebben eerst aan de huizen gedacht en daarna pas aan de mensen. Een reden zou kunnen zijn dat bijv. exploitatie van openbaar vervoer in een gebied met weinig mensen niet lonend is. In de praktijk komt het neer op een verschuiving van de gelduitgaven. Dit brengt met zich mee, dat de bevolking gaat klagen over slechte voorzieningen. Toch



eerst gebouwd, daarna de wegen

heeft de gemeente hiervan geleerd, want in Ommoord is men begonnen met het bouwen van een ontmoetingscentrum. Ommoord heeft veel betere busverbindingen dan A.P. in hetzelfde stadium. Ik hoop dan ook dat de gemeente bij nieuwe wijken handelt naar Ommoord en niet naar A.P. Een andere reden is, dat in het gebied Rotterdam-Oost-Capelle a/d IJssel de grond heel duur is. Om deze grond rendabel te maken, moeten er veel huizen neergezet worden.

Logisch is dat men dan begint met dat wat zo vlug mogelijk geld in het laadje brengt. In feite draait het om de financiën.

Een voorbeeld in dit verband. Aan de Simon de Lavaléstraat ligt nog een stukje grond tussen de huizen ingesloten, waar nog bungalows gebouwd worden. Ten eerste begrijp ik de mensen niet die er gaan wonen. Zij zitten helemaal ingesloten op een vrij klein terrein. Ten tweede vind ik het overdreven van de gemeente om zelfs daar huizen neer te zetten. Dit terrein had veel beter bestemd kunnen worden voor spelen, voor recreatie, want daar is met de opzet van de wijk heel weinig rekening mee gehouden. Dit geldt niet alleen voor speelterreinen, maar ook voor sportvelden. Als u nagaat dat A.P. een zeer bloeiende sportvereniging heeft, die amper de beschikking heeft over ruimte en dat het sportpark pas over twee jaar klaar is. Alexanderpolder bestaat dan zeven jaar, dan vind ik dat een rare situatie.

Redactie :

Een aantal bewoners sprak nog al negatief over de vernielzucht van de jongeren, hierbij werd vooral gedoeld op het plattrappen van de groenvelden. Zou dit kunnen wijzen op een tekort aan recreatieve mogelijkheden voor de jeugd.

J. Lighart :

Wat die zgn. vernielzucht betreft, dat is zeker geen probleem van Alexanderpolder alleen, we zien dit verschijnsel vrijwel overal. Het is naar mijn gevoel een teken van onbehagen en onvrede, wanneer dit gebeurt door de oudere jeugd, maar nogmaals dat is niet een specifiek probleem van ons. Ik vind het normaal dat de oudere jeugd het grootste gedeelte van haar vermaak zoekt in de city. Vergeet niet dat de huidige bebouwing slechts een gedeelte is van wat er moet komen in Rotterdam/Oost-Capelle. Dat moet een stad gaan vormen. Wij zitten nog steeds in een opbouwperiode, waarin sommige zaken nog niet verwezenlijkt kunnen worden, ook niet uit het oogpunt van een lonende exploitatie. Maar in ieder geval kan je niet spreken van grote vernielingen.

Redactie :

Een laatste vraag. Hoe ziet u de rol van het wijkontwikkelingsorganisatie vooral gericht naar de toekomst.

J. Lighart :

Voor de eerste tijd zie ik het SWO als de



recreatie voor de jeugd

meest ideale vorm voor het Lage Land. Ik zeg expres voor de eerste tijd, want we voelen allemaal aan, dat de huidige vorm later, als de andere wijken voltooid zijn, niet meer is te handhaven. Het zal straks komen tot een grote wijkraad, met daaronder voor elke wijk een sociaal wijkopbouworgaan met een andere taak: geen bestuurlijke adviesbevoegdheid maar meer een taak gericht op het sociaal terrein in het algemeen.

Deze wijkraad, een semie-gemeenteraad, moet meer bevoegdheid hebben dan de huidige.

Het SWO van nu functioneert heel leuk. De openbare vergaderingen worden goed bezocht, er is grote belangstelling. Wij geven de mensen de gelegenheid hun klachten te uiten en mee te doen aan wijkactiviteiten. Wij staan open voor suggesties uit de bevolking. Hoe het in de toekomst moet gaan worden? Mijn persoonlijke visie is dat dit gebied een sub-gemeente moet worden. Steden als Londen, Toronto, Kopenhagen kennen de indeling in sub-gemeenten. Elke sub-

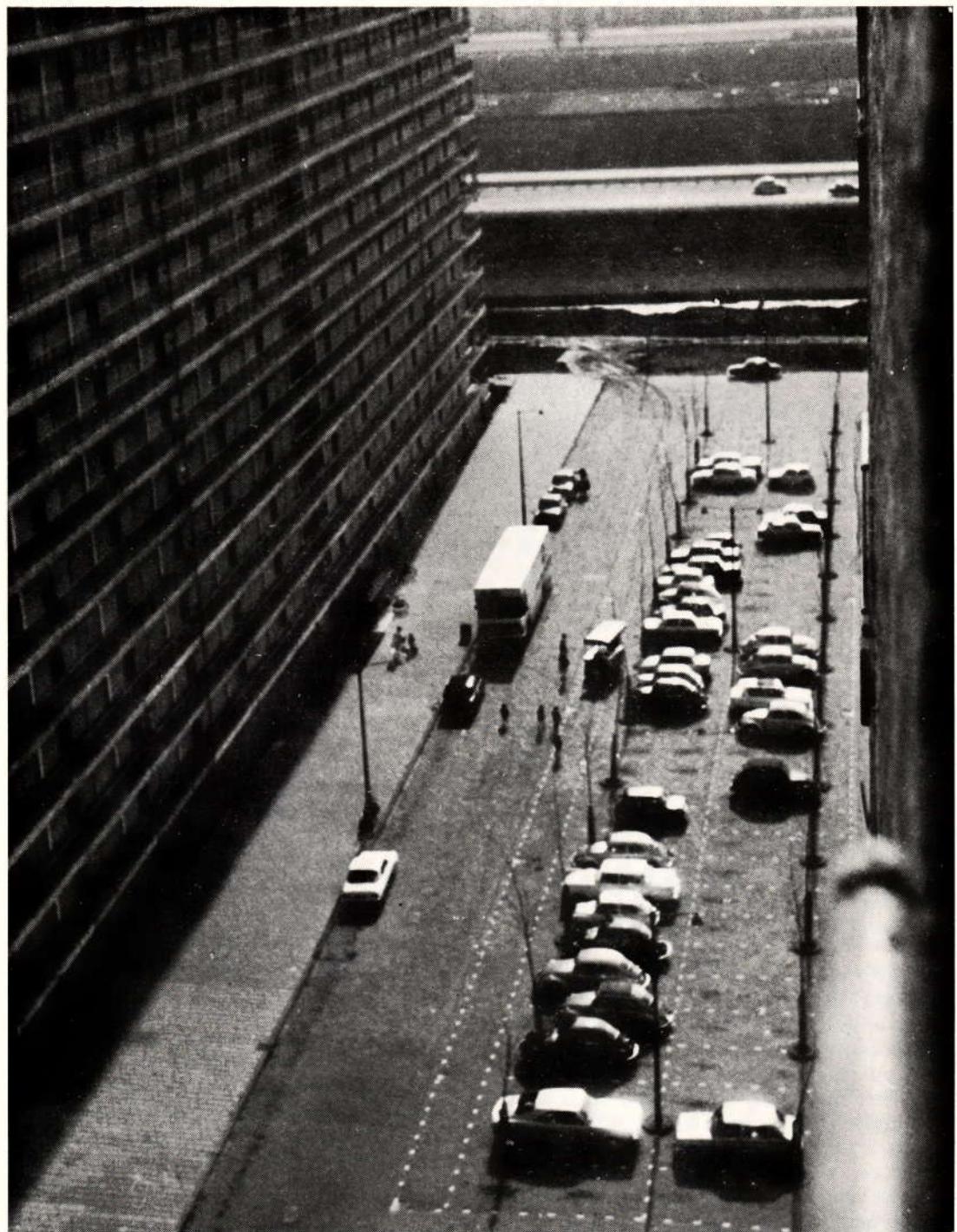
gemeente heeft een eigen burgemeester en aan het hoofd staat een „generaal”-burgemeester. Wanneer Rotterdam zo ingedeeld wordt, zal het veel bestuurlijker worden, zal er een betere verbinding zijn tussen bevolking en bestuur dan nu. Op het ogenblik wordt er nog te veel van bovenaf opgelegd, wat soms de vorm kan aannemen dat wij plotseling voor het blok staan.



bevolking en bestuur hecht aaneengeklonken

Mijn grote wens is dat de afstand tussen publiek en bestuur overbrugd wordt. En bij dit laatste sluiten wij ons graag aan.

Redactie



mini-meditatie over de opbouwwerker

De opbouwwerker kwam bij ons wat plotseling uit de lucht rollen. Naar spoedig bleek, geheel onvoorbereid. Geen enkele toege spitste oriëntering omrent de Alexanderpolder-gemeenschap was te constateren.

Maar gelukig, hij is er !



plotseling uit de lucht rollen

Waarom gelukkig ?

De bestuursleden van het S.W.O., zelf in beslag genomen door hun normale dagelijkse werkzaamheden, hadden behoefte aan iemand die **continuerende** aandacht kan schenken aan het op tijd onderkennen en signaleren van kernproblemen.

Om er enkele te noemen :

- a. taak en doelstelling van groepen duidelijk stellen en afbakenen.

- b. waken voor overorganisatie.
- c. het bevorderen van het formeren van gespreksgroepen.
- d. verschillen van opvattingen constateren en laten doorspreken.
- e. communicatie corrigeren.
- f. onevenwichtigheid in groepen vaststellen.
- g. optimale vertegenwoordiging bevorderen.
- h. het op elkaar afstemmen van onderscheiden groepen.

Deze functie verwacht van de opbouwwerker naast een passieve begeleidende dus ook een actief stimulerende rol.



ook een actief stimulerende rol

Wat zijn de ervaringen ?

Naar onze belevenis kwam de opbouwwerker op een gunstig moment. Na vier jaar gedegen werk heeft het S.W.O.-Alexanderpolder zich geheel in het wijkleven geïntegreerd, daarbij niet verzuimend stevige relaties te



leggen met instellingen en personen elders. Door het formeren van diverse gespecialiseerde werkgroepen, waarin vele nieuwe medewerkers konden worden opgenomen, werd de uitbouw van de S.W.O.-organisatie een feit.

Het was een toevallige maar prettige coïncidencie dat op dit moment de opbouwwerker kwam en direct werd opgenomen in genoemde dynamische ontwikkelingsfase.

Hierdoor kon hij zich onmiddellijk in het wezenlijke opbouwwerk van onze polder begiven.

Bij de verdere consolidatie van deze levendige ontwikkeling zal de opbouwwerker ongetwijfeld van zeer groot nut kunnen zijn. Na de pogingen om meer wijkbewoners daadwerkelijk in het wijkleven te betrekken, zal de opbouwwerker zichzelf hopelijk ook afvragen hoe het S.W.O. met de reeds bestaande verenigingen en organisaties een nog hechtere gemeenschap zal kunnen vormen.

De open „instelling“ van het S.W.O. geeft voldoende aanleiding te veronderstellen dat ook deze verbreding en intensivering van opbouwwerk te realiseren is.

De aanwezigheid van een opbouwwerker is hiervoor onontbeerlijk.

Nog enkele kanttekeningen :

1. De intensiteit van de geëngageerdheid van de opbouwwerker bij zijn opbouwobject zal bepalend zijn voor de mate van zijn energie.

2. Een gemeenschap moet om de opbouwwerker verzoeken; indien deze niet met open armen wordt ontvangen, dan lijken positieve resultaten onmogelijk.



de opbouwwerker moet welkom zijn

3. Er is een rol-onduidelijkheid die zich manifesteert bij zowel direct- als indirect betrokkenen.
4. De neutraliteit van de opbouwwerker is een avontuur op zichzelf. Het onafhanke lijk, van groepen en personen, objective ren lijkt een moeilijke belevenis in de beroepshouding van de opbouwwerker.
5. Het evenwicht tussen passiviteit en activiteit is, naar wij aannemen, een lastige opgave voor de opbouwwerker.
6. Een goede theoretische basis bij de opbouwwerker is noodzakelijk, maar moet gepaard gaan aan een positieve instelling voor de werkelijke problemen.
7. Een opbouwwerker zal zijn functie niet waar kunnen maken indien hem geen administratieve hulp en kantoorruimte ter beschikking staat.
8. Het zal overigens wel een probleem zijn een opbouwwerker vooraf pasklaar te maken voor zijn werkterrein. De interne problemen, inherent aan de specifieke problematiek van een woongemeenschap zullen in de praktijk zijn taak grotendeels vormen.

Voor de toekomst is het zeker nuttig de verschillende gedragspatronen van opbouwwer-



kers in correlatie met de structuur van de betrokken wijken vast te leggen en te vergelijken, om zodoende allacht te komen tot een gemiddelde gedragslijn.



oriëntatie vooraf

Dan zal het wellicht mogelijk zijn de opbouwwerker vooraf te oriënteren. Blijvende goede begeleiding voor de opbouwwerker zelf lijkt ons ook een kwestie van de eerste orde.

G. Verschoor, voorzitter SWO
„Prins Alexanderstad”.

kanttekeningen bij het artikel van dhr. G. Verschoor

In zijn artikel spreekt dhr. G. Verschoor o.m.
van :

- a. de slechte voorbereiding van de opbouw-
werker;
- b. het belang van het vastleggen van de
ervaringen wat betreft het functioneren
van de opbouwworkers.

Bij deze twee punten enkele kanttekeningen :
ad a. De functie van opbouwworker vereist
een dermate grote affiniteit tot de plaatselijke
situatie en met het plaatselijk gebeuren,
dat daarvoor een ruime voorbereidingstijd
noodzakelijk is.



doorwerken van dossiers

Verondersteld dat de opbouwworker deskundig is wat betreft de methodiek van het opbouwwerk, alsook voldoende persoonlijk geïngageerd is met zijn taak, dan zou de voorbereidingstijd noodzakelijk in moeten houden :

1. een degelijke inwerking in het ontstaan,
groei en feitelijk functioneren van het wijk-

opbouworganen waarvoor hij gaat werken.
Dit kan middels het doorwerken van dos-
siers, maar met name ook door het voeren
van vele informatieve gesprekken ter plaat-
se,

2. een inzicht verschaffen in de Rotterdamse
situatie wat betreft het functioneren van wijk-
raden en wijkopbouworganen; met name ook
een goed inzicht in het gemeentelijk beleid
in deze,
3. een inzicht verschaffen in het gemeentelijk
apparaat : afdelingen, instellingen, verenigin-
gen, clubs, groeperingen etc. en hun over-
koepelende organisaties.

Naast het verkrijgen van al deze informatie,
is nog belangrijker de persoonlijke verwer-
king ervan door de opbouwworker. De op-



op zoek naar een gemiddelde gedragslijn



bouwwerker moet reeds komen tot een evaluatie van het gebeuren in de wijk, vóórdat hij met zijn werkzaamheden begint.

Deze voorbereiding, ook een taak van het wijkopbouworgaan, kan niet in een of enkele dagen geschieden, een tijd van drie maanden lijkt me een minimum. De voorbereiding van de opbouwwerker voor Alexanderpolder was zonder meer onvoldoende.

ad b. Er zijn nog maar weinig wijkopbouwwerkers in Nederland. De Rotterdamse situatie is wel uniek voor Nederland te noemen en draagt daarom zeker nog het karakter van een experiment. Goede praktijkverslagen zijn er nog minder dan opbouwwerkers.

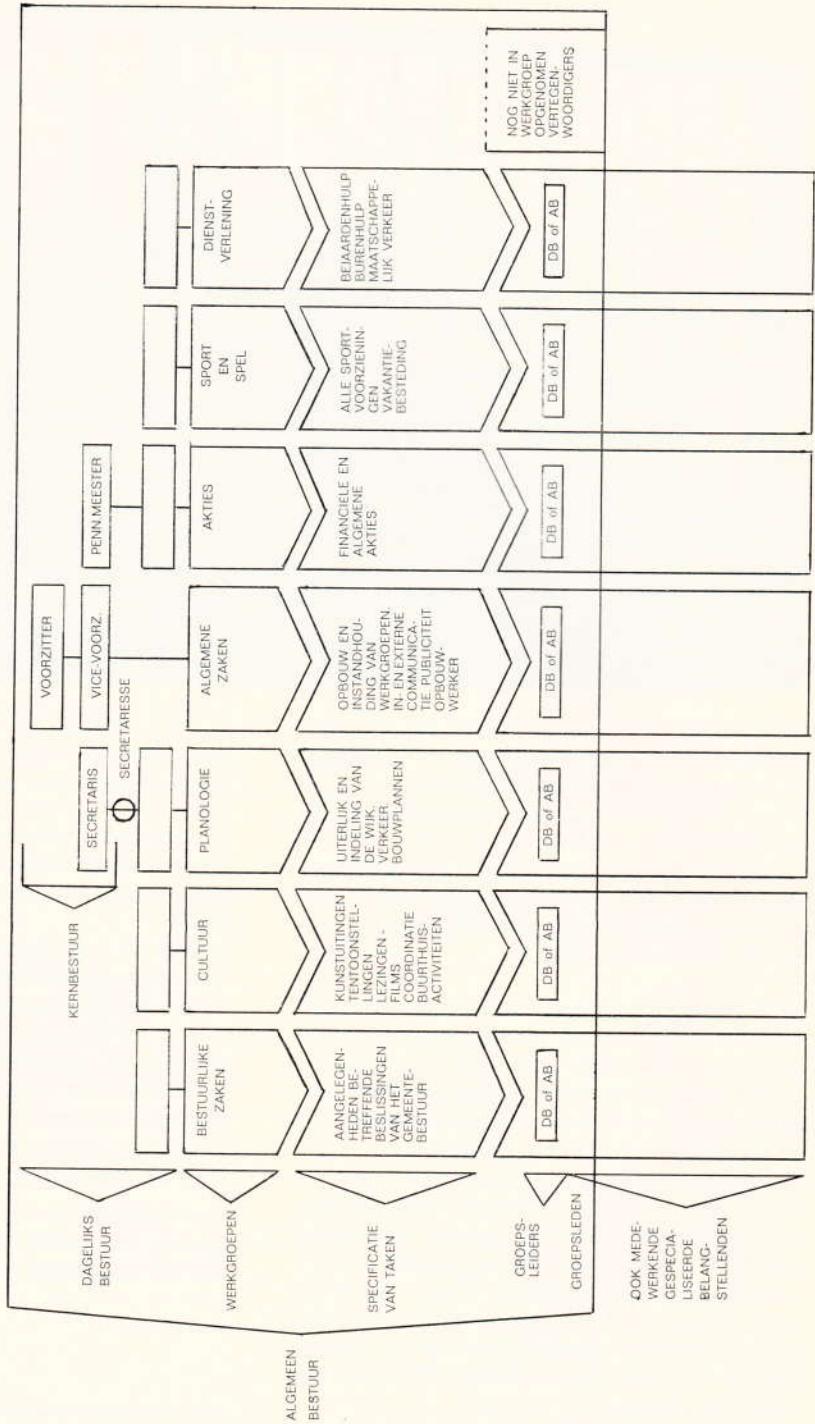
Het zou een wezenlijk onderdeel van de taak van de opbouwwerkers moeten zijn, zorg te dragen voor een goede rapportage van hun functioneren, dit in nauwe samenwerking met de Raad voor het Maatschappelijk Welzijn, en met name de wetenschappelijke afdeling daarvan. Het grote belang hiervan is, naast het ontdekken van een gemiddelde gedragslijn, vooral :

1. het leveren van onmisbaar „materiaal” voor aan te stellen opbouwwerkers. Inderdaad is dan pas voor opbouwwerkers een afdoende voorbereiding mogelijk,
2. het biedt eindelijk meer kansen aan een meer wetenschappelijke analyse van het nog altijd raadselachtige „verschijnsel opbouwwerk”,
3. het zal aan de noodzakelijke begeleiding van de opbouwwerkers haar ietwat vrijblijvende karakter ontnemen,
4. het zal aan een kadercursus opbouwwerk welkom en wenselijk studiemateriaal leveren,
5. niet in het minst zal een dergelijke rapportage de kennis van de opbouwwerker verdiepen, en derhalve ook ten goede komen aan de opbouworganen.

Ten behoeve van deze nauwgezette verslaggeving moet een opbouwwerker voldoende tijd ter beschikking staan.

J. S. G. Vaessen,
Wijkopbouwwerker in
Prins Alexanderpolder

ORGANISATIE GROEI SCHEMA S.W.O. PRINS ALEXANDERPOLDER



zelfonderzoek 1968 Alexanderpolder

Op de openbare Algemene Bestuursvergadering van 27 januari jl. werd aan de aanwezigen het cijferverslag aangeboden van de in 1968 door het SWO gehouden enquête, met daarbij een speciaal cijferverslag van de jongeren-enquête.

Het initiatief tot dit onderzoek werd geboren op een soortgelijke vergadering in februari 1967. Een vrij willekeurig samengestelde enquête-commissie werd toen ingesteld, die in totaal plm. 20 maal bijeen kwam en hun opdracht, zo blijkt uit de verslagen, alles behalve als gemakkelijk hebben ervaren. Uit de stukken blijkt ook dat men aanvankelijk startte met een duidelijk tweeledig doel :

1) het SWO wilde middels deze enquête zichzelf (d.w.z. de wijkbewoners) inzicht verschaffen in de problematiek van de wijk, teneinde gemotiveerd tot actie over te gaan, met name zoveel mogelijk wijkbewoners actief in te schakelen.

2) betrouwbare gegevens verzamelen, met andere woorden peilen van de feitelijke wensen en behoeften van de bevolking.

Wat dit laatste punt betreft wil de navolgende bloemlezing uit het cijfermateriaal een overzicht geven. Enkele kritische opmerkingen hebben vervolgens betrekking op het eerst genoemde punt.

Greep uit het cijferverslag

In totaal werden 5880 formulieren huis aan huis bezorgd, die de wijkbewoners ingevuld op bepaalde punten in de wijk moesten be-

zorgen. 3192 verwerkbare formulieren kwamen terug.

82% van de bewoners van het huidige Lage Land en Prinsenland is voordien woonachtig geweest in de stad Rotterdam; 10% buiten de provincie Zuid-Holland. T.o.v. het Rotterdamse gemiddelde is het aantal katholieken 7% lager; het aantal gereformeerden duidelijk hoger.

Contacten onderling

Liefst 87% van de bewoners voelt zich thuis in Alexanderpolder. Dit zal niet het gevolg zijn van frequent contact met andere wijkbewoners, want 60% heeft daaraan geen behoefte. Dit laatste werpt een licht op de 60% die het contact met andere wijkbewoners goed vindt, waarbij „goed" waarschijnlijk meer tendeert naar „geen contact", dan naar „veel contact". Desondanks zegt 67% in A-polder nieuwe vrienden en kennissen te hebben gekregen.

Wijkgebouw „De Wissel", de kerken en de winkelcentra acht men de belangrijkste ontmoetingscentra; al is men duidelijk niet tevreden over de ontmoetingsmogelijkheden in de wijk.

Uiterlijk van de wijk

Talrijk zijn de wensen (vaak ontevredenheid) t.a.v. het uiterlijk van de wijk; om de belangrijkste te noemen : groenvoorziening (32% heeft wensen of opmerkingen); straat- en flatvervuiling (38%); behuizing, bebouwing (17%); speelruimte voor kinderen (12%);



huisnummering en straatnaamaanduiding (ca. 25%).

Dienstverlening

De bekendheidsgraad van de instellingen voor dienstverlening is allerminst florissant :

nog geen 30%, al was de vraagstelling hier te vaag. In de naaste omgeving acht 24% een autodienst voor nood gevallen nodig; hulp voor bejaarden (15%); crèche (17%); bureau voor huwelijks- en gezinsmoeilijkheden (6%).

Deelname aan activiteiten in de wijk

Ruim 1/4 zegt deel te nemen aan activiteiten in de wijk; deelname buiten de wijk ligt iets hoger. Minder dan 10% vindt uitbreiding van het aantal verenigingen etc. wenselijk. Enigszins tegenstrijdig hiermee is het feit dat bepaalde activiteiten op een aanzienlijke deelname kunnen rekenen mits zij in de wijk plaatsvinden : toneel (35%); cabaret (32%); bioscoop (40%).

Jeugd

De helft van de ouderen vindt dat de organisatie van het jeugd- en jongerenwerk uit moet gaan van kerkelijk en particulier initiatief gezamenlijk. De jeugd zelf denkt er precies zo over. Meer dan tweederde van de jeugd vindt dat het jeugdwerk door oud en jong gezamenlijk moet worden gedaan. 18% zegt : uitsluitend door jongeren).

De overigens niet zonder meer representatief te noemen jongeren-enquête, laat zien dat 46% van de jeugd bekend is met jongerenactiviteiten in de wijk. Ongeveer de helft vindt dat er te weinig voor de jeugd wordt gedaan. Van de jeugd neemt slechts 13% deel aan activiteiten in de wijk; 40% aan activiteiten buiten A-polder. Het aantal ont-

moetingscentra voor de jeugd acht de helft onvoldoende.

Winkels

Er zijn vele wensen die betrekking hebben op het winkel-arsenaal. Bijna 60% is voorstander van een weekmarkt in A-polder. $\frac{1}{4}$ acht buurtwinkels naast de bestaande winkelcentra wenselijk.

Zelfwerkzaamheid en inspraak

15% van de bewoners wil zich inzetten om noodzakelijk geachte initiatieven in de wijk mee te helpen verwezenlijken; 65% niet. Liefst 41% wenst inspraak m.b.t. het nieuw te bouwen stadscentrum in Rotterdam-oost.

Het cijfer-materiaal heeft bepaalde wensen en problemen duidelijk aan 't licht gebracht. Welke wensen gaan achter de cijfers schuil? Meer contactmogelijkheden, meer informatie over dienstverlenende instellingen, problemen van flatbewoning, diversiteit in ontspanningsmogelijkheden, eenzaamheid etc. ??

Enkele opmerkingen

Hoe wordt met deze gegevens verder gewerkt? Enkele duidelijke punten zijn door het SWO meteen ter hand genomen; er is een wekelijkse koopavond gekomen; kortgeleden is een week-markt van start gegaan; de plannen voor een centrale hulpdienst voor noodgevallen liggen klaar; het SWO nam en neemt waar nodig het initiatief tot oprichting van verenigingen etc.

Wat betreft de verwerking van de gegevens past echter een kritische opmerking. De enquête-commissie heeft in het verloop van haar veeleisende voorbereidings-werkzaamheden de eerste doelstelling wat uit het oog verloren, wat ertoe kon leiden dat de commissie met het afleveren van de ingevulde vragenformulieren haar taak als afgedaan beschouwde en zichzelf ontbond.

Er ontstond zodoende een hiaat tussen het enquêteren en de verwerking van de gegevens van bijna 8 maanden, hetgeen een hernemen van de normale procedure onmogelijk maakte, anderzijds de waarde van de enquête verminderde omdat het uiteraard een moment-opname is.

Een oplossing werd gevonden door het cijfer-verslag op gerichte wijze te redigeren naar belanghebbenden resp. de jeugd, kerken, middenstand, verenigingen en met name de secties van het SWO. Een onvoldoende follow-up, maar op dat moment het optimaal haalbare.

De gegevens blijken uiterst nuttig en welkom te functioneren als bron van informatie, als toetssteen, als arsenaal voor agenda- en actiepunten. Weinig vergaderingen van secties en werkgroepen gaan voorbij waarin de enquête niet op nuttige wijze wordt ingebracht.

Daarnaast worden de gegevens op bestuursvergaderingen en in sommige secties systematisch uitgediept, er wordt gepoogd de wensen en behoeften naar hun waarde te schatten, en er wordt per punt bekeken of men tot activiteit moet overgaan.

Op deze wijze blijkt het zelfonderzoek toch vruchtbare resultaten te hebben, zowel wat betreft het activeren van wijkbewoners, als ook het geven van inzicht in de eigen situatie.

J. S. G. Vaessen

als er geen ontevredenen zijn moeten ze worden uitgevonden

Alexanderpolder is een van de nieuwe wijken, die net als zovele andere wijken in Nederland hoog de lucht inschieten. Hoog-, middelhoog- en laagbouw vanaf de buitenrand naar binnen toe, waar de winkelcentra gelegen zijn en de kerken, de scholen. Alles staat er. Waar huizen, scholen, kerken en winkels bij elkaar staan, daar kunnen we spreken van een wijk. Hierin schijnt de Alexanderpolder zich niet te onderscheiden van wijken bij Den Haag of Groningen. In een later stadium zijn er de wegen gekomen, waarover we in file rijden van huis naar werk naar huis. Voor de flatgebouwen en huizen kwamen de grote parkeerterreinen. Hierna werd het tijd voor het openbaar vervoer, dat vorm kreeg in twee buslijnen, die in de toekomst vervangen zullen worden door de metro, en een spoorlijn. Oftewel : men begon aan het eind.

De Prins Alexanderpolder heet in de be-roemde volksmond ook wel de hongerput. Deze naam heeft zij te danken aan de hoge huren, die betaald moeten worden voor heden-dags woongenot en die verhaald zouden moeten worden op de primaire levensbehoef-ten. Waarschijnlijk is dit een fabeltje, maar er zit toch iets tekenends in. Veel mensen buiten de polder doen wat minderwaardig over deze wijk. Zij vinden het te kil, sfeer-loos, tochtig, kaal etc.

Het is de wijk voor de goede en gegoede burger. De bewoners tillen daar niet zo zwaar aan. Ze zien de gebreken wel in de wijk, maar ze wachten geduldig tot die verholpen

zijn. In vergelijking met andere wijken is het opvallend hoe kort het wachten meestal duurt en hoe snel de gemeente tegemoet komt aan de wenken des volks. Om eens enkele onderwerpen te noemen die al gerea-liseerd zijn : busdiensten, bibliotheek, huurdersvereniging, dienstencentrum, station. En zaken die op stapel staan en al beklonken zijn : hulpsekretarie, weekmarkt (Alexander-polder wel, Pendrecht niet), speeltuin (avonturenpark), bioscoop. Al deze zaken lopen soepel. Alexanderpolder hoeft niet te vechten voor deze verbeteringen zoals oudere wijken dat moeten doen en wel met veel minder resultaten. Men zou kunnen stellen dat ik alleen de negatieve kant belicht, dat ik een vooroordeel koester tegen de polder. Een mogelijk positieve benadering is die vanuit de inspraak. Door alle lopende zaken zou je kunnen zeggen dat de bevolking haar wen-sen duidelijk maakt, deze aan de gemeente voorlegt, die uiteindelijk luistert. Inspraak impliceert een aktieve en meelevende houd-ing van het publiek, en dat is nu precies dat wat de bewoner mist. De bewoners lijken tevreden, gezapig. Ze zitten hoog en droog in hun flatgebouwen en zien beneden alles pieterpeuterig klein of helemaal niet (zoals hun wijk).

Op een dag zijn we naar Alexanderpolder gegaan om zomaar voorbijgangers te vra-gen wat zij van hun wijk denken. Of zij het naar hun zin hebben. Of ze wel eens gehoord hebben van het Sociaal Wijkontwikkeling Orgaan.

De kreet S.W.O. bleek bij velen bekend te zijn. De mensen hebben een vaag idee wat het inhoudt en wat er mee samenhingt. Ze voelen aan dat het iets te maken heeft met de leefbaarheid van de wijk. De meeste mensen weten ook dat dit een verantwoordelijkheidsgevoel voor de wijk met zich meebrengt en hierop springen al enkelen af: ze leven met de wijk mee, maar deelnemen in een vereniging of organisatie doen ze liever niet. De een voelt zich te oud, de ander neemt genoegen met een mooi huis en een groot woongenot, weer een ander zegt niet te kunnen door het gezin. Wij vonden onder de mensen, die nergens aan deelnemen slechts weinigen bereid daadwerkelijk mee te helpen de wijk zo leefbaar mogelijk te maken. De bewoners zijn tevreden over dat wat tot stand komt en zelfs zeggen ze dat dat zaken zijn die onder de mensen leven.

Het merkwaardige doet zich dan voor dat wanneer je zegt dat er een redelijke inspraak is, je te horen krijgt, dat dat „nou juist nog ontbreekt". Ra, ra. En om alles nog duidelijker te maken dichten sommigen de vernieuwingen en verbeteringen toe aan de inspanning van het S.W.O. en de wijkraad. Hieruit blijkt dat de doorsnee bevolking geen idee heeft van inspraak en dat zij zo gewend is geraakt aan het feit niets te vertellen te hebben. Op het woord „inspraak" volgt als een automatisme het woordje „nee". Ik wil hier beslist geen positie innemen in deze kwestie, te meer daar deze vertroebeld is door schijninspraak. Bijvoorbeeld het berei-

ken van resultaten door in de wijk wonende maatschappelijk welgestelden, die of een vinger in de bestuurspap hebben of genoeg invloed.

Tegenover de bekendheid met de akties en aktiviteiten staat een volslagen onbekendheid met het functioneren en het organiseren van het S.W.O. Weerspiegelt zich hierin een typisch brokje Rotterdamse mentaliteit: „Geen woorden, maar daden?"

Aan deze daden wordt ruimschoots aandacht besteed in het wijkblad Prins Alexander polder, dat elke week gratis huis aan huis bezorgd wordt. Praktisch alle ondervraagden kennen het blaadje en het wordt door velen intensief gelezen.

Op onze vraag wat ze van hun wijk vinden, kregen we antwoorden als: „Nou ik kom van buiten, maar ik wil niet meer terug".

„Het is hier een heerlijk oord voor de kinderen".

„De hele wijk is ruim en licht, fantastisch". Er moet een zekere aandrang uitgeoefend worden om te weten te komen of er dingen zijn, die niet naar hun zin zijn. Het kostte de meeste mensen moeite om eens kritisch over hun wijk na te denken en zich niet te blijven verkijken op hun mooie flat.

Een enkele veelgehoorde klacht tot besluit: De kinderen tot een jaar of 16, 17 kunnen zich in de polder goed vermaken, er zijn een aantal voorzieningen getroffen, zoals speelplaatsen en voetbalveldjes rond de flats. Voor de jeugd boven de 17 schijnen de mogelijkheden veel beperkter. Dat uit zich in de (ver-

Wij zijn een voorbeeld van ons land en worden uitgelezen



meende?) vernielzucht van de jeugd. Veel klaagt men over het fietsen op de winkelpleinen, het vertrappen van jonge aanplant. Iemand vertelde me, dat ze nu maar eens haast moesten maken met de oprichting van het S.W.O., want dan zouden ze de jeugd eens onder handen kunnen nemen.

Aan het eind van de dag zijn we naar huis gegaan. We hadden met veel mensen gesproken. Mensen, die dik tevreden zijn met hun

wijk en met hun huis. De ontevredenen moeten daar nog uitgevonden worden. In het geval dat ze er **wel zijn** vinden ze het niet nodig zich te organiseren, maar doen ze alleen dat wat in het begin van dit verhaal al gesignaleerd is: wachten.

redactie

welzijnswerk moeilijker dan u denkt

Het gestalte geven en verder ontwikkelen van welzijnswerk in wat voor vorm dan ook is in niet onbelangrijke mate afhankelijk van de opbouwwerker, een nieuw begrip en functie in onze toch al zo pluriforme samenleving. Het werk en eveneens de gedachten over het werk zijn nog volop in ontwikkeling, niet alleen voor wat betreft de methodiek maar



monument voor de opbouwwerker

eveneens in beleidsontwikkelende zin. In beide aspecten vervult de opbouwwerker een centrale functie, een beeld van zo'n werker wilden wij u dan ook niet onthouden en laten in het hiernavolgende de opbouwwerker van Alexanderpolder aan het woord.

Redactie :

U bent sinds enige tijd als opbouwwerker verbonden aan het S.W.O., wat is naar uw mening de taak van het opbouwwerk.

Hr. Vaessen :

Het is uiteraard niet eenvoudig om hierop een afgerond antwoord te geven, in ieder geval kan gesteld worden dat hoe dan ook het werk als zodanig zeer genuanceerd benaderd moet worden. Het uiteindelijke doel zou je als volgt kunnen formuleren : het zich wel laten bevinden van de mens in zijn situatie, ik weet, het klinkt wat kreetachtig, maar in ons werk zijn we er nog niet in geslaagd om een juiste terminologie te vinden voor de activiteiten waarmee wij bezig zijn. Maar om terug te komen op dat welbevinden dan is wel voorwaarde de participatie van de mensen zelf. Ook hierin moeten wij echter de nodige voorzichtigheid betrachten, want voor de een zal dat veel sterker en ook qua inhoud anders zijn dan voor de ander.

Een participatie uitgedrukt in aantallen kan dan ook nooit graadmeter en voorwaarde zijn om opbouwwerk te bedrijven.

Redactie :

Een veelgehoord uitgangspunt binnen het kader van opbouwwerk wordt wel genoemd de fundamentele democratisering, hoe staat u daar als opbouwwerker tegenover ?

Hr. Vaessen :

Democratisering in het kader van het opbouwwerk vind ik een wenselijkheid zo niet een noodzaak vanwege de aard van de samenleving in deze tijd. Die is dermate complex, de samenleving als zodanig al, maar ook het behoeftenpatroon van de mensen. Dat behoeftenpatroon is echt niet éénvoudig; niet duidelijk overzichtelijk. Het vereist dat



een eenvoudig behoeftenpatroon

de mensen daar op een genuanceerde manier zelf in moeten mee kunnen praten. En daar moet ook formeel de mogelijkheid voor bestaan. En dat versta ik dus onder democratisering in het kader van het opbouwwerk.

Redactie :

Er zijn een aantal begripsomschrijvingen genoemd, zoals democratisering, welbevinden en leefbaarheid, zoudt u deze begrippen aan

de hand van een aantal voorbeelden wat inhoud kunnen geven.

Hr. Vaessen :

Om te beginnen met dat merkwaardige woord welbevinden, daar zitten diverse aspecten aan, zoals bijv. de woonsituatie, dat zich ook weer niet beperkt tot het huis sec. maar tevens omvat de voorzieningen in en rond het huis, dat kunnen puur materiële voorzieningen zijn, zoals parkeerplaatsen, speelen groenstroken, openbaar vervoer, winkels, scholen en ga zo maar door.

Daarnaast bestaat er een scala van immateriële behoeften, die naar aantal en diversiteit legio zijn en ons zeer vaak in totaal nieuwe situaties plaatsen.

Redactie :

Hoe ziet u in het tot stand brengen van dergelijke voorzieningen de taak van de opbouwwerker ?

Hr. Vaessen :

Naar mijn gevoel bestaat de taak van de opbouwwerker hier uit, dat hij niet zelf gaat werken aan het tot standkomen van deze voorzieningen, maar hij begeleidt de wijkbewoners daarbij; hij helpt hen inzicht te krijgen in eigen situatie, bevordert een goed overleg en biedt waar nodig alle mogelijke hulp.

Redactie :

Ik zou toch nog wel even terug willen naar dat begrip van die democratisering, want dat

is in onze hedendaagse samenleving een toch wel zeer actuele zaak.

Hr. Vaessen :

Dit is een tamelijk persoonlijk antwoord. De democratisering is belangrijk allereerst vanwege de genoemde complexiteit van de samenleving.. Wanneer we de hedendaagse situatie vergelijken met die van vroeger, zien we een verandering in het hele leefpatroon. Vroeger leek alles makkelijker, geordender en overzichtlijker. Een buitenstaander (de overheid) kon makkelijker het voorzieningenpakket vaststellen en aanbieden. Het had vooral te maken met materiële behoeften zoals scholen, winkels, recreatieve voorzieningen etc., die in deze tijd niet meer los te zien zijn van een all round planning. Tegenwoordig is het behoeftepakket veel geschauder en misschien minder tastbaar dan vroeger, maar het ontbreken ervan kan oorzaak zijn van een grote ontevredenheid. Deze behoefte bevrediging kan niet meer zonder de betrokkenen gerealiseerd worden.



Redactie :

Heeft men bij de totstandkoming van deze wijk voldoende aandacht besteed aan het volledige materiële behoeftepakket.

Hr. Vaessen :

Wel, ik zou in ieder geval willen stellen, dat er tal van voorzieningen vrijwel vanaf het begin in de wijk tot stand zijn gebracht. Vrijwel gelijktijdig met het bouwen van de woonunits werden scholen gebouwd, wegen en straten aangelegd, er werden winkelcentra tot stand gebracht. Bij dit alles dient echter wel te worden gezegd dat men daarmee nog geen leefbare stad heeft gebouwd maar meer een betonnen stad. Alles is zeer plannatig in een wat technisch aandoende structuur ingepast. Eigenlijk zou er vanaf het begin een team sociologen en sociaal-psychologen in het team van planning moeten worden ingeschakeld.

Redactie :

Hoe is een en ander tot stand gekomen in Alexanderpolder.

Hr. Vaessen :

Als wordt gevraagd hoe zijn de bewoners van Alexanderpolder ertoe gekomen hier iets aan te gaan doen, dan blijkt dat uit de historie.

Op een gegeven moment waren er een paar mensen die gevoeld hebben dat er een manco was in de situatie waarin zij leefden en die zelf de behoefte gevoelden daar verbetering in te brengen. Zij gingen bij elkaar zitten aan de hand van heel concrete punten, zoals bijv. de containers.

Zij kregen het voor elkaar deze containers die in de wijk geplaatst waren te laten verwijderen. Dit was het begin van inspraak en actie. En dit is uitgegroeid tot een meer totale aanpak van een behoeften- en wensenpatroon, welke uit de wijkbewoners naar voren kwam. Zo heeft enkele jaren dit wijkopbouworgaan gefunctioneerd met een bestuur en met een vrij groot algemeen bestuur bestaande uit vertegenwoordigers van de diverse verenigingen en groeperingen.

Eigenlijk als een soort Pressuregroep. De bestuursvergadering functioneerde als een soort permanente hearing om de wensen van de bevolking naar voren te laten komen en er was altijd een kerngroep van mensen, die probeerden daar iets aan te gaan doen. In de aanvang was het meer een kleine groep die actief was; met een mentaliteit die alle waardering verdient, die ook openbaarheid aan alles gaven; die iedereen en iedere wens, die naar voren kwam van wie dan ook,

serieus opnamen en in overweging namen om er iets aan te gaan doen. Het was iets van de bevolking.

Langzaam ging deze groep echter ervaren dat dat op de lange duur weinig effecten zou sorteren indien men geen duidelijke structuur zou creëren waardoor de bevolking in grote mate kon worden ingeschakeld bij allerlei acties. Men ging zelf ervaren dat het actief zijn van de bevolking een noodzaak was om enigsins de democratische gedachte in te voeren en de inspraak een beetje reëel te maken. Intussen zijn er binnen het wijkopbouworgaan groepen (secties) ontstaan die een bepaald aspect van de welzijnsbehandeling opteren, en zowel de behoeftenpeiling verzorgen, maar ook tegelijk actie onderne-



inspraak voor de toekomstige wijkbewoners

men, ofwel door hen zelf of door nieuwe mensen te mobiliseren. Dat is een spontane groei geweest, die in de laatste maanden een heel snelle uitbreiding heeft gevonden, zodat er op het ogenblik al meer dan honderd mensen zijn die geconfronteerd worden met de bezigheden van het wijkopbouworgaan.

Redactie :

Een laatste vraag. Hoe ziet u de toekomstige ontwikkeling en wat directer, sorteert het voldoende effect in het kader van de welzijnsgedachte.

Hr. Vaessen :

Om met dat laatste te beginnen. Zeker is het, dat het grootste gedeelte van Alexanderpolder misschien niet weet wat precies doel en taakstelling is van het wijkopbouworgaan. Ik dacht dat het irreëel was om te zeggen dat deelname aan activiteiten van het wijkopbouworgaan maximaal moet zijn. Dat is gewoon een utopie en ik dacht ook niet beantwoordend aan de eigen doelstelling van het wijkopbouworgaan. Zij heeft zich tot taak gesteld, het welbevinden van de mens en het is nog de vraag of het voor alle mensen een aspect van het eigen welbevinden is om mee te praten in wijkbelangen. Er zijn wel mensen die sterk sociaal bewogen zijn; dus de behoefte is niet overal aanwezig, en het is nog de grote vraag of die behoefte aan inspraak aanwezig moet zijn.

Een ander punt is, dat de mensen niet gewend zijn inspraak te krijgen. Het komt voor veel mensen als iets nieuws.

Ik dacht dat het ook tot de taak van een opbouwwerker behoorde, om de mensen daarvoor rijp te maken. En dat zal vooral moeten beginnen bij de jeugd. Ze zullen op school moeten beginnen om inspraak te geven, maar er zal ook wat meer over de wijze van inspraak bekend moeten raken bij de mensen en dat bekend worden van die wijze van inspraak, is een van de vele processen die middels het opbouwwerk op gang worden gebracht en dat vraagt tijd, erg veel tijd.

